

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår referanse
19/00751-3
Deres referanse

Vår dato
23.09.2019
Deres dato

Høring NOU 2019:12 Lærekraftig utvikling. Livslang læring og konkurranseevne

Norges handelshøyskole takker for muligheten til å la seg høre i forbindelse med NOU 2019:12 *Lærekraftig utvikling*. Rapporten omhandler tema som er viktige for NHH og vår utvikling. Etter- og videreutdanning er en viktig del av NHHs portefølje, og hvordan dette skal og bør utvikles videre i tråd med samfunnets behov er aktuelle spørsmål for vår institusjon. Det er således flere forslag i rapporten vi ønsker å kommentere nærmere.

Innledningsvis ønsker vi å peke på at rapporten på sentrale punkter synes å stå i direkte motstrid med andre viktige føringer for norsk høyere utdanning, spesielt Meld. St. 16 (2016-17) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*. Vi mener det hadde styrket utvalgets rapport, om den også i større grad hadde hensyntatt andre viktige oppdrag for norsk høyere utdanning.

Nedenfor følger NHHs kommentarer til de av spørsmålene departementet har bedt om tilbakemelding på i høringsnotatet, hvor vi finner det naturlig at høyskolen uttrykker en oppfatning. NHH har ikke sterke oppfatninger om forslag som utelukkende omhandler fagskolene.

5. *Program for arbeidslivsdrevet kompetansebygging*
«Utvalget foreslår å opprette et program for arbeidslivsdrevet kompetansebygging der etterspørre og tilbydere kan søke om midler til ulike prosjektyper for å utvikle nye fleksible utdannings- og opplæringstilbud. Dette kan være både forprosjekter, utvikling av konkrete tilbud og drift av tilbud.»

NHH mener forslaget er underutredet. Det vil være en stor fordel om et slikt program ble sett i sammenheng med eksisterende program, og vi er skeptisk til å redusere i basisbevilgningene i sektoren.

8. *Fagskoler kan søke om selvakkrediteringsrett*
«Utvalget anbefaler å gjøre det mulig for fagskoler å søke om selvakkrediteringsrett for alle fagområder. Ved en slik selvakkrediteringsrett gis fagskolene mulighet til å opprette studietilbud innen flere fagområder raskere, ettersom de unngår en saksbehandlingsprosess med godkjenning av NOKUT i forkant.»

Akkrediteringskravene for studieprogram er de samme for selvakkrediterende institusjoner som for de uten denne rettigheten, og dokumentasjonskravene vil være mer eller mindre de samme. Dette ble

understreket i revisjonene av forskriftene i 2017. Vi er derfor usikre på hvor mye tid som spares på denne måten.

10. *Kostnadsdekning for mindre emner*

«Utvalget ønsker at det skal finnes et tilbud av emner som er mindre enn det som normalt tilbys i dag. Utvalget foreslår derfor at den resultatbaserte komponenten i finansieringssystemet (for universitet og høyskoler) endres slik at det i større grad vil bære seg økonomisk å tilby mindre emner. Det er ikke utvalgets intensjon at alle emner skal splittes opp og tilbys i mindre enheter.»

NHH er negative til et slikt forslag. For det første bidrar det til å gjøre finansieringssystemet svært komplisert. For det andre vil incentivene kunne bidra til en rekke uønskede konsekvenser. Vi merker oss utvalgets merknad om at de ikke har til intensjon at alle emner skal splittes opp og tilbys i mindre enheter enn i dag, men kan ikke se at forslaget har mekanismer som trekker i noen annen retning.

Videre er høyere utdanning utsatt for sterke styringssignaler fra både fra europeisk og nasjonalt nivå i retning av mer helhetlige studieprogram, med større intern progresjon og sammenheng mellom emner, og mer studentaktive læringsformer. Institusjonene er også utfordret til å bedre integrere emner fra andre institusjoner gjennom Erasmus+ og lignende. Å skape et økonomisk insentiv til å moduliserer allerede små emner (som 7,5 studiepoeng) vil gå imot mye av det gode arbeidet som nå gjøres i sektoren for å heve kvaliteten i utdanningene. Det er viktig å skape et tilbud for livslang læring, men i våre øyne stiller det enda større krav til grunnutdanningen som ligger i bunnen. Det er viktig at vi ikke legger hindringer i veien for høyest mulig kvalitet i gradsutdanningene for å tilby etter- og videreutdanning senere.

11. *Økt resultatfinansiering av betalingsstudier*

«Utvalget foreslår å fjerne avkortningen av resultatfinansieringen for studier der inntil 49 prosent av kostnadene dekkes gjennom delbetaling fra studenten. Tiltaket åpner for at institusjonene kan tillate seg å sette lavere skolepenger eller opprette nye emner som i dagens modell ikke bærer seg økonomisk. Utvalget mener tiltaket er en hensiktsmessig måte å styrke institusjonenes forutsetning for å gi et studietilbud som er rimeligere for studentene, og som samtidig styrker institusjonenes forretningsgrunnlag.»

NHH viser til høringsuttalelsen fra UHR og stiller seg bak denne. Det er viktig at finansieringssystemet i høyere utdanning er både enkelt og forutsigbart. Vi støtter forslaget om at det nedsettes en arbeidsgruppe med representasjon fra sektoren for å utrede forslagene til endringer i finansieringssystemet.

12. *Program for fleksibel læring*

«Utvalget foreslår at det innføres et program for fleksibel læring. Og tiltaket innrettes som en konkurransearena hvor opplærings- og utdanningstilbydere kan søke støtte til utviklingsprosjekter av typen; modell- og metodeutvikling, utvikling av fleksible tilbud og digitalisering av eksisterende tilbud. Utvalget mener at programmet må favne bredere enn

tilbydere av høyere utdanning, og ønsker at programmet også rettes mot tilbydere på fagskole- og videregående skole-nivå»

NHH er i utgangspunktet positiv til forslaget.

14. *Opptak til enkeltemner i høyere utdanning uten å ha dokumentert studiekompetanse*
«Utvalget foreslår at studenter uten dokumenterte kvalifikasjoner i større grad bør kunne delta i utdanning dersom det er ledige plasser, og dersom dette ikke er til særlig hinder for undervisningen.»

NHH er sterkt kritisk til dette forslaget. Høyskolen mener forslaget er preget av et utdatert syn på læringsaktiviteter i høyere utdanning, og at en slik ordning vil være med på å sementere suboptimale undervisningsformer og passiv læring i utdanningstilbudene. På generelt grunnlag mener høyskolen forslaget grovt undervurderer den kompetansen elever i studiespesialiserende videregående skole tilegner seg.

Det er viktig at alle studenter i høyere utdanning er kvalifiserte for den aktiviteten som skal foregå i studieprogrammene. Da stiller selvsagt realkompetanse og generell studiekompetanse likt. Med en ønsket utvikling mot mer studentaktiv læring – ofte i team og grupper – vil en slik ordning hvor deler av studentkullet ikke er kvalifisert være ødeleggende. Både «ledige plasser» og «ikke til særlig hinder for undervisningen» er relative begrep, og vi frykter på landsbasis at en slik ordning vil være ødeleggende for kvaliteten i høyere utdanning.

Vi kan heller ikke se hvordan man skal kunne si at risikoen ligger på studenten selv. Om store deler av et kull ikke består emnene sine ville institusjonene enten måtte tilpasse progresjon/innhold til de svakeste eller etablere dyre tilpassede opplegg.

15. *Gi eksamensrett for betalende studenter uten studiekompetanse i høyere utdanning*
«Utvalget foreslår at studenter som selv bekoster sin utdanning også må få mulighet til å avlegge eksamen og oppnå studiepoeng, selv om de ikke har studiekompetanse.»

Vi viser til argumentasjon over. For øvrig er det slik at andelen emner som ikke har annen aktivitet enn skoleeksamen synker stadig, og andelen emner hvor eksamen gjøres i grupper eller team stiger. NHH er sterkt imot at betalingsevne skal kunne erstatte kvalifikasjonskriterier.

20. *Fleksibilitetsinsentiv i finansieringssystemet*
«Utvalget foreslår at det utformes et eget fleksibilitetsinsentiv i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. Insentivet kan utformes som en egen indikator som teller hvor mange studenter som har deltatt på ulike former for fleksible studietilbud og gir finansiering deretter. Insentivet er tenkt å kompensere for kostnader knyttet til å tilby nettbaserte, modulbaserte, distribuerte, kvelds-, helge-, og samlingsbaserte utdanninger eller utdanninger som tilbys i samarbeid med aktører fra arbeidslivet.»

NHH understreker viktigheten av å unngå for mange finansieringsincentiv, og spesielt viktigheten av at disse ikke konkurrerer seg imellom. Vi støtter utredning av et fleksibilitetsincentiv i et organ med representasjon fra sektoren.

21. *Nye unntak i egenbetalingsforskriften*

«Utvalget ønsker å legge til rette for at institusjonene får utvidede muligheter til å tilby utdanninger mot betaling, uten at det skal gå på bekostning av lik rett til utdanning. Utvalget mener at økt tilfang av studenter som er villige til å betale for utdanning ikke vil legge press på tilbudet av gratis utdanning ettersom institusjonene gjennom den eksterne finansieringen får mulighet til å øke sin kapasitet.»

NHH støtter dette forslaget, og har hatt flere henvendelser fra bedrifter i vår region og nasjonalt, hvor etterspurte utdanningstilbud, *i tillegg til eksisterende gratisstudier*, vanskeliggjøres eller umuliggjøres av betalingsforskriften. Vi mener en kritisk gjennomgang av disse bestemmelsene med påfølgende oppmyking vil kunne øke tilbudet av emner og program i et format som dekker fremtidige behov.

22. *Aldersbestemt kandidatindikator*

«Utvalget ber Kunnskapsdepartementet om å vurdere ordninger som i større grad kan ivareta hensynet til både kandidatproduksjon og livslang læring. En mulig vei kan være å reversere kandidatindikatoren for studenter over 30 år.»

Kandidatindikatoren er en økonomisk incentivordning som på en målrettet måte øker institusjonenes fokus på gjennomføring. Det er viktig med en grundig utredning, med god representasjon fra sektoren, før en justerer disse delene av finansieringssystemet.

23. *Godkjenningsordning for ikke-formelle opplæringstilbud*

«Utvalget mener det trengs en godkjenningsordning for tilbud av ikke-formell opplæring. Det bør gjøres en utredning av hvordan en slik ordning bør utformes.»

NHH gir sin støtte til målet, men er usikker på om dette er gjennomførbart uten at det blir en dyr byråkratisk øvelse med liten reell sikring av kvaliteten som *faktisk* leveres. Den ikke-formelle naturen i tilbudene vanskeliggjør ordningen.

24. *Bedre system for realkompetansevurdering*

«Utvalget foreslår at det settes i gang et langsiktig arbeid for å etablere en enhetlig praksis for realkompetansevurderinger for opptak til studier, og avkorting av studieløp ved norske universiteter, høyskoler, fagskoler og videregående skoler. Utvalget foreslår at det i første omgang bevilges midler til et prosjekt som skal utrede hvilke typer felles digitale verktøy som kan utvikles for å støtte institusjonene i deres arbeid med realkompetansevurderinger.

NHH er usikre på om det er et nytt digitalt system som er det viktigste. Erfaringsmessig er en av de vanskelige delene av realkompetansevurdering å få dokumentert kunnskap om kandidatens faktiske ferdigheter, utover attester fra arbeidsgiver som lister noen av hovedarbeidsoppgavene og en stillingstittel. I den grad et system kunne avhjelpe dette, samt styre institusjonene mot en

saksbehandling rettet mot objektive vurderingskriterier, ville dette være positivt. Vi minner forøvrig om at det for mange av landets studier, ikke vil være tilstrekkelig å være kvalifisert, men at man også må nå opp i en konkurranse med de andre søkerne. For studier med mer enn tusen godt kvalifiserte søkere på venteliste etter opptak har realkompetansesøkere en svært høy list å komme over for å faktisk få plass.

Med vennlig hilsen

Linda Nøstbakken
Prorektor utdanning

Kjetil Larssen
Seksjonsleder

Dokumentet er godkjent og ekspedert elektronisk uten signatur

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Kunnskapsdepartementet		Postboks 8119 Dep	0032 OSLO